

Komunikat prasowy Luksemburg, 20 września 2021 r.

UE nie podejmuje wystarczających działań, by pobudzać zrównoważone inwestycje

Przejsie na gospodarkę o zerowych emisjach netto będzie wymagało znacznych inwestycji prywatnych i publicznych. UE nie podejmuje jednak wystarczających starań, by przekierować środki na zrównoważoną działalność – wynika ze sprawozdania specjalnego opublikowanego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy, w którym kontrolerzy wzywają UE do bardziej spójnych działań w tym zakresie. Komisja Europejska słusznie skoncentrowała się na zwiększeniu przejrzystości na rynku, niemniej kontrolerzy krytykują brak środków towarzyszących, które pozwoliłyby przeciwdziałać problemowi kosztów społecznych i środowiskowych niezrównoważonej działalności gospodarczej. Jak wynika ze sprawozdania, Komisja powinna stosować spójne kryteria przy ustalaniu, czy inwestycje z budżetu UE mają zrównoważony charakter, oraz lepiej ukierunkować działania, tak aby stworzyć możliwości inwestowania w zrównoważony sposób.

– Działania UE w dziedzinie zrównoważonego finansowania nie będą w pełni skuteczne, jeśli nie zostaną podjęte dodatkowe wysiłki w celu uwzględnienia środowiskowych i społecznych kosztów niezrównoważonej działalności – powiedziała Eva Lindström, członkini Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialna za to sprawozdanie. – Prowadzenie działalności w sposób niezrównoważony wciąż przynosi zbyt duże zyski. Komisja podjęła wprawdzie znaczne wysiłki, by zapewniać przejrzyste informacje na ten temat, ale jak dotąd nie udało się wyeliminować przyczyn leżących u źródła tego problemu.

Najważniejsze problemy w tym obszarze polegają na tym, że na rynku nie uwzględnia się negatywnych skutków środowiskowych i społecznych niezrównoważonej działalności gospodarczej oraz że ogólnie brakuje przejrzystych informacji na temat tego, co jest zrównoważone. W opinii kontrolerów Komisja jedynie częściowo uwzględniła te problemy w planie działania w zakresie

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

finansowania zrównoważonego wzrostu gospodarczego z 2018 r. Wiele przewidzianych w nim środków uległo opóźnieniu i wymaga podjęcia dalszych kroków, aby można było je stosować w praktyce. Kontrolerzy zwracają uwagę na konieczność pełnego wdrożenia planu działania i podkreślają, że należy ukończyć prace nad wspólnym systemem klasyfikacji zrównoważonej działalności (tzw. unijną systematyką dotyczącą zrównoważonego rozwoju) opartym na kryteriach naukowych. W związku z tym zalecają oni dodatkowe działania w celu zapewnienia, by opłaty za emisje gazów cieplarnianych w większym stopniu odzwierciedlały koszty środowiskowe tych emisji.

W sprawozdaniu zwrócono również uwagę na to, jak istotną rolę w zakresie zrównoważonego finansowania odgrywa Europejski Bank Inwestycyjny (EBI). Jeśli chodzi o wsparcie finansowe zarządzane przez EBI, kontrolerzy ustalili, że środki z Europejskiego Funduszu na rzecz Inwestycji Strategicznych (EFIS) nie trafiały w pierwszej kolejności do regionów, w których zrównoważone inwestycje są najbardziej potrzebne, szczególnie w Europie Środkowo-Wschodniej. Co więcej, jedynie bardzo niewielka część środków została przeznaczona na przystosowanie się do zmiany klimatu. Aby temu zaradzić, kontrolerzy zalecają, by Komisja we współpracy z państwami członkowskimi opracowała wykaz zrównoważonych projektów gotowych do realizacji.

Kontrolerzy stwierdzili również, że budżet UE nie jest w pełni zgodny z dobrymi praktykami w zakresie zrównoważonego finansowania, a ponadto brakuje w nim spójnych kryteriów opartych na wiedzy naukowej, które pozwalałyby zapobiegać wyrządzaniu poważnych szkód dla środowiska. Jedynie w ramach Programu InvestEU inwestycje są oceniane pod kątem spełniania norm społecznych i środowiskowych porównywalnych z normami stosowanymi przez EBI. Wiąże się z tym ryzyko, że w przypadku takich samych działań finansowanych z różnych programów unijnych, w tym z unijnego funduszu odbudowy, stosowane mogą być niedostatecznie rygorystyczne lub niespójne kryteria w celu oceny ich zrównoważonego charakteru pod względem środowiskowym i społecznym. Ponadto wiele kryteriów wykorzystywanych do monitorowania wkładu budżetu UE w osiągnięcie celów klimatycznych nie jest tak rygorystycznych i w takim samym stopniu opartych na wiedzy naukowej jak kryteria opracowane na potrzeby unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju. Z tego względu kontrolerzy zalecają, by zarówno zasada „nie czyni poważnych szkód”, jak i kryteria unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju były spójnie stosowane w całym budżecie UE.

Niniejsze sprawozdanie z kontroli przyczyni się do sprawniejszego wdrażania strategii z 2021 r. dotyczącej finansowania transformacji w stronę gospodarki zrównoważonej, którą Komisja opublikowała na początku lipca tego roku.

Informacje ogólne

Wiele rodzajów działalności gospodarczej w UE nadal charakteryzuje się wysokim poziomem emisji dwutlenku węgla. Jak wynika z szacunków Komisji, osiągnięcie celu dotyczącego redukcji emisji gazów cieplarnianych o 55% do 2030 r. będzie wymagać dodatkowych inwestycji rzędu 350 mld euro rocznie w sam system energetyczny. Ekspertki szacują z kolei, że osiągnięcie w UE zerowych emisji netto do 2050 r. będzie się wiązać z koniecznością poniesienia nakładów inwestycyjnych w wysokości około 1 bln euro rocznie w latach 2021–2050. Obecnie UE byłaby przy tym w stanie zapewnić wsparcie finansowe w wysokości ponad 200 mld euro rocznie w latach 2021–2027. Świadczy to o pokaźnej luce inwestycyjnej, a także wskazuje, że same środki publiczne nie wystarczą do tego, by osiągnąć wspomniane powyżej cele.

W wieloletnich ramach finansowych na lata 2021–2027 UE planuje wspierać inwestycje publiczne i prywatne przez przeznaczenie co najmniej 30% budżetu UE na działania w dziedzinie klimatu. Ponadto państwa członkowskie będą musiały przeznaczyć co najmniej 37% środków finansowych,

które otrzymują z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (tj. z unijnego funduszu odbudowy), na wspieranie działań w dziedzinie klimatu.

Program InvestEU, który zastąpił EFIS, to nowy mechanizm wsparcia inwestycyjnego EBI mający na celu pobudzenie prywatnych inwestycji w projekty o strategicznym znaczeniu dla UE. Na obecną chwilę mechanizmy sprawozdawczości w przypadku InvestEU nie obejmują rzeczywistych rezultatów w zakresie klimatu i środowiska osiągniętych w projektach w ramach operacji finansowych ani ujawniania kwot finansowania z InvestEU, które jest monitorowane zgodnie z kryteriami unijnej systematyki dotyczącej zrównoważonego rozwoju.

Sprawozdanie specjalne nr 22/2021 pt. „Zrównoważone finansowanie – potrzeba bardziej spójnych działań UE, aby przekierować finansowanie na zrównoważone inwestycje” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu).

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

– Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547

– Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502